

- запобігання агентським конфліктам між акціонерами, менеджерами і кредиторами з приводу розподілу, використання і контролю за грошовими потоками підприємства;

- запобігання злочинам і адміністративним правопорушенням у фінансових правовідносинах.

Дані задачі повинні вирішувати акціонери і менеджери підприємства в цілях забезпечення безпечного і ефективного функціонування не лише елементів фінансової системи підприємства, але і всіх взаємозв'язаних з нею елементів управління підприємством.

Таким чином, оцінка рівня фінансової складової економічної безпеки підприємства потребує комплексного підходу, який би дав об'єктивну інформацію про стан фінансів для прогнозування подальшої господарської діяльності.

Список використаних джерел

1. Ареф'єва О.В. Планування економічної безпеки підприємств. / О.В.Ареф'єва, Т.Б. Кузенко // Вид. Європ. ун-ту – К., 2010. – 170 с. – Бібліогр.: с. 160-169.
2. Барановський О.І. Фінансова безпека: [монографія]. / О.І.Барановський. – Інститут економічного прогнозування. – К.: Фенікс, 2011 – 338 с.
3. Безух О. Захист від недобросовісної конкуренції в системі забезпечення безпеки підприємства / О.Безух // Підприємство, госп-во і право. – К., 2008. – №7. – С. 40-43.
4. Дацків Р.М. Економічна безпека у глобальному вимірі / Р.М. Дацків // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – №7. – С.143-153.

Попов Максим Юрійович,

студент навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів спеціальності

8.03050801 «Фінанси і кредит» Подільського державного аграрно-технічного університету

Науковий керівник: к.е.н, доцент Краснолуцька Л.М.

НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Місцеві бюджети в сучасних умовах є одним із джерел задоволення життєвих потреб населення. Метою статті є вивчення джерел формування доходів місцевих бюджетів, засобів їх підвищення з урахуванням зарубіжного досвіду і вимог сьогодення.

Місцеві бюджети в сучасних умовах є одним із джерел задоволення життєвих потреб населення. Більшість державних видатків, насамперед соціального спрямування, фінансуються з місцевих бюджетів. Це, передусім, виплати із соціального захисту та соціального забезпечення населення, утримання закладів соціально-культурної сфери, видатки на розвиток місцевого господарства.

У науковій літературі проблема місцевих бюджетів обговорюється останнім часом доволі активно. У наукових працях В. Д. Базилевича, О. Д. Василика, О. П. Кириленко, В. І. Кравченка, І. О. Луніної, К. В. Павлюк, Ю. В. Пасічника та інших значна увага приділена процесам формування коштів місцевих бюджетів та напрямкам використання цих коштів. Автори зосереджують увагу на питаннях підвищення ефективності формування доходів місцевих бюджетів України, розподілу бюджетних ресурсів між рівнями влади. Багато статей присвячено проблемам міжбюджетних відносин.

В Україні за останні 20 років відбулося багато позитивних зрушень щодо визнання об'єктивної потреби становлення реального самоврядування як права та здатності територіальних громад самостійно вирішувати питання місцевого значення. Без перебільшення можна стверджувати, що матеріально-фінансова самостійність є необхідною умовою втілення всіх принципів місцевого самоврядування. К. В. Павлюк [1] розглядає фінансову незалежність місцевого самоврядування як можливість самостійного вирішення питань комплексного фінансового забезпечення економічного та соціального розвитку певної

території, що входять до компетенції відповідного рівня місцевого управління. У сучасних демократичних суспільствах багаторівневі бюджетні системи завжди виступають результатом пошуку компромісу між самостійністю регіонів і необхідністю міжрегіонального вирівнювання умов життя, що дістає відображення в розподілі державних функцій між центральними та місцевими органами влади, компетенції щодо питань формування податкового законодавства, а також прав стосовно управління податками й надходження конкретних податків до відповідних бюджетів.

Функціонування місцевих органів влади пов'язане з достатнім забезпеченням їх фінансовими ресурсами. Згідно з передовим світовим досвідом більша частина функцій місцевих органів влади має фінансуватись за рахунок місцевих бюджетів. Незважаючи на декларування принципу самостійності місцевих бюджетів, в Україні більша частина ресурсів держави акумулюється у Державному бюджеті.

В 1992 р. у місцевих бюджетах зосереджувалося 47,6 % обсягу доходів зведеного бюджету, в подальшому спостерігалось її зменшення. Найбільш стрімким було падіння впродовж 2000 р. , коли ця частка скоротилась з 40% (у 1999 р.) до 29,1%. У наступні роки не було чіткої тенденції у динаміці цього показника, але в цілому його рівень поступово зменшився до 24,3%. Такий процес входить у суперечку з можливостями місцевих органів влади виконати покладений на них обсяг зобов'язань у сфері соціально-побутового обслуговування населення.

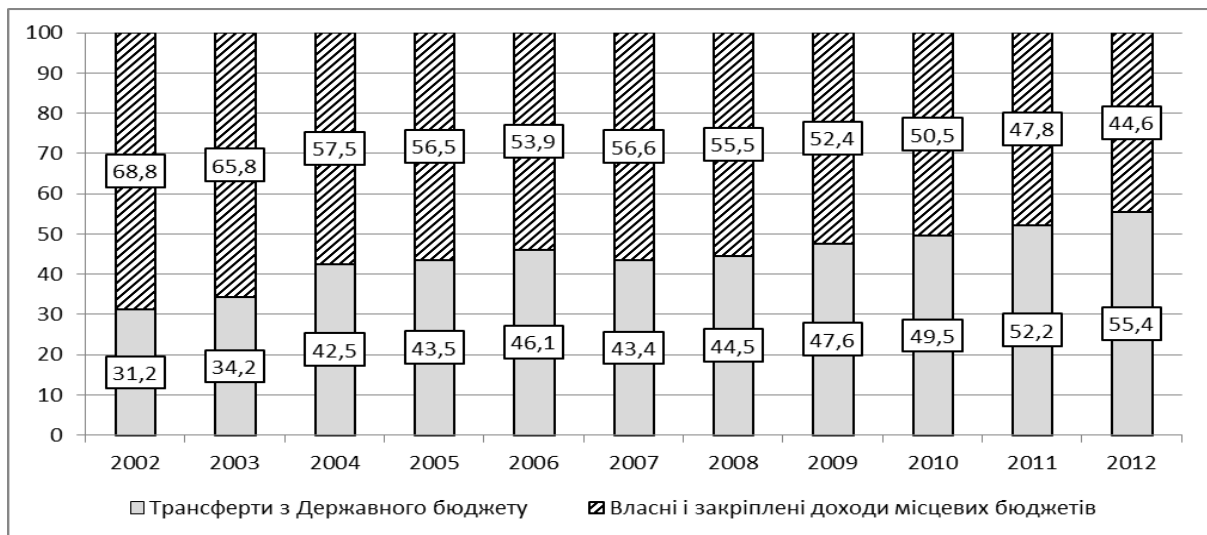
Частка місцевих бюджетів у доходах Зведеного бюджету та у ВВП характеризує рівень участі місцевого самоврядування у вирішенні проблем підвідомчих територій. Фактично це показник розвитку місцевих бюджетів та рівня фінансової незалежності місцевих органів влади (табл. 1).

Динаміка доходів Зведеного бюджету та місцевих бюджетів України

Показник	2004 рік	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2011 рік	2012 рік
Доходи Зведеного бюджету України, млрд. грн.	91,5	134,2	171,8	219,9	297,8	273,0	314,5	398,6	445,5
Темпи зростання доходів Зведеного бюджету, %	100,0	146,6	128,0	128,0	135,4	91,7	115,2	126,7	111,8
Доходи місцевих бюджетів, млрд. грн.	22,8	30,3	39,9	58,4	73,9	71,0	80,8	86,7	101,1
Темпи зростання доходів місцевих бюджетів, %	100,0	133,1	131,5	146,4	126,6	96,1	113,8	107,3	116,6

За даними Рахункової палати України і Міністерства фінансів України прослідковується щорічне зростання доходів місцевих бюджетів (крім кризового 2009 року). Особливо високі темпи зростання доходів місцевих бюджетів спостерігались 2007 року, коли вони зросли до попереднього року на 46,4 відсотка, випередивши темпи зростання доходів Зведеного бюджету на 18,4 відсоткового пункту. 2010 року мало місце відновлення темпів зростання доходів до місцевих бюджетів, однак вони були на 1,4 в.п. нижчими, ніж до Зведеного бюджету України. Ще більший розрив у темпах зростання доходів спостерігається 2011 року, коли доходи до Зведеного бюджету України зросли на 26,7%, а до місцевих бюджетів – лише на 7,3%. Зворотна тенденція у динаміці з'явилась 2012 року, коли темпи зростання доходів місцевих бюджетів випередили темпи зростання Зведеного бюджету на 4,8 в.п.

Важливою проблемою на сьогодні є і зростання частки міжбюджетних трансфертів у доходах місцевих бюджетів. Про це свідчить структура місцевих бюджетів.

Рис.1. Структура доходів місцевих бюджетів, %

Протягом 2002-2012 років спостерігалось постійне збільшення частки трансфертів, крім 2007 року, коли їх питома вага у загальних доходах місцевих бюджетів зменшилась на 2,7 в.п. порівняно з 2006 роком. Проте надалі знову спостерігається чітка тенденція до зростання частки міжбюджетних трансфертів у доходах місцевих бюджетів, яка на кінець 2012 року перевищила власні і закріплені доходи на 10,8 в.п. Це є однією із ознак централізації влади через концентрацію фінансових ресурсів, що суперечить принципам розвитку місцевого самоврядування.

Матеріально-фінансова самостійність є необхідною умовою втілення усіх принципів місцевого самоврядування. Передумовою фінансової незалежності є розумна, з точки зору економічної доцільності, децентралізація влади й адекватний розподіл повноважень, механізмом яких є насамперед зростання частки власних і закріплених доходів у місцевих бюджетах, а також забезпечення їх достатніх надходжень в абсолютних величинах.

Список використаних джерел

1. Павлюк К. В. Концептуальні основи фінансової незалежності місцевого самоврядування / К. В. Павлюк // Фінанси України. – 2006. – № 8. – С. 24-29.

2. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]: (ВВР), від 08.07.2010 р., N 50-51.
3. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>
4. Бюджетний кодекс України: Закон України 2456-VI <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
5. Демиденко С. В. Світовий досвід управління та фінансового планування регіонального розвитку / С. В. Демиденко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vddfa/2009_2/Demidenko.pdf.

Сілецька Наталія Віталіївна,

студентка навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів спеціальності 8.03050801 «Фінанси і кредит» Подільського державного аграрно-технічного університету, м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: д.е.н. доцент Лаврук В.В.

СКЛАДОВІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Управління прибутком являє собою процес вироблення і прийняття управлінських рішень по всіх основних аспектах його формування, розподілу і використання. Ефективне управління прибутком передбачає побудову на підприємстві організаційно-методичних і інформаційних моделей системи управління прибутком, заснованих на використанні сучасних методів аналізу, планування і прогнозування.

Забезпечення ефективного управління прибутком можливо при дотриманні ряду вимог, основними з яких є [2]:

1. Інтеграція з загальною системою управління підприємством (комплексний характер формування управлінських рішень).

У якій би сфері діяльності підприємства не приймалося управлінське рішення воно прямо, чи побічно впливає на кінцевий фінансовий результат.

2. Оперативність управління.